

TERMIZ VA WINCHESTER SHAHARLARI TOPONIMLARINING TARIXIY VA MADANIY ALOQALARI

Shoyimova Komila

Termiz iqtisodiyot ve servis universiteti ingliz tili o'qituvchisi HISTORICAL AND CULTURAL CONNECTIONS OF THE TOPONYMS OF TERMIZ AND WINCHESTER

Shoyimova Komila

*Termiz Institute of Economics and Service, English Language
Instructor*

<https://orcid.org/0009-0004-0881-5236>

ИСТОРИЧЕСКИЕ И КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ ТОПОНИМОВ ГОРОДОВ ТЕРМЕЗ И ВИНЧЕСТЕР

Шойимова Комила

*Термезский институт экономики и сервиса, преподаватель
английского языка*

ANNOTATSIIYA. Maqolada Termiz va Winchester shaharlari toponimlarining lingvistik tahlili asosida madaniy meros va tarixiy o'ziga xosliklari o'rganiladi. Termiz shahri toponimlari o'zining qadimiy turkiy ildizlariga asoslanib, geografik, madaniy va tarixiy omillarni o'z ichiga oladi. Winchester shahri esa ingliz tilining rivojlanishi va madaniy merosini aks ettiruvchi toponimlarga ega. Maqola o'zaro taqqoslash metodologiyasiga asoslanib, har ikki shaharning toponimlarini tarixiy va madaniy kontekstda tahlil qiladi. Toponimlar va madaniy merosning o'zaro bog'liqligi chuqur tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: toponimlar, madaniy meros, lingvistik tahlil, Termiz, Winchester, etimologiya, geosemantika, tarixiy kontekst.

ANNOTATION. The article analyzes the linguistic features of toponyms in Termez and Winchester cities, focusing on cultural heritage and historical peculiarities. The toponyms of Termez have deep Turkic roots and reflect geographic, cultural, and historical factors. Winchester toponyms, on the other hand, are associated with the development of the English language and cultural heritage. The article uses a comparative method to analyze the toponyms of both cities in historical and cultural contexts. The interrelation of toponyms and cultural heritage is analyzed in detail.

Key words: Toponyms, cultural heritage, linguistic analysis, Termez, Winchester, etymology, geosemantics, historical context.

АННОТАЦИЯ. Статья анализирует лингвистические особенности топонимов городов Термиз и Винчестер, обращая внимание на культурное наследие и исторические особенности. Топонимы Термиза имеют глубокие тюркские корни и отражают географические, культурные и исторические факторы. Топонимы Винчестера, с другой стороны, связаны с развитием английского языка и культурным наследием. Статья использует сравнительный метод для анализа топонимов обоих городов в историческом и культурном контексте. Взаимосвязь топонимов и культурного наследия рассматривается в подробностях.

Ключевые слова: топонимы, культурное наследие, лингвистический анализ, Термиз, Винчестер, этимология, геосемантика, исторический контекст.

Kirish

Toponimlar (joy nomlari) insoniyat tarixining va madaniyatining ajralmas qismlaridan biridir. Ular nafaqat geografik joylashuvlarni belgilash, balki turli xalqlarning tarixiy, madaniy, diniy va ijtimoiy ahvolini yoritish uchun ham muhimdir. Termiz va Winchester shaharlari o'zlarining noyob tarixiy va madaniy ahamiyati bilan diqqatga sazovor bo'lib, ularning toponimlari o'ziga xos xususiyatlarga ega. Mazkur maqolada Termiz (O'zbekiston) va Winchester (Buyuk Britaniya) shaharlari toponimlarining lingvistik va madaniy ahamiyatiga e'tibor qaratiladi. Muzeylar va tarixiy yodgorliklar har bir shahar va mintaqaning madaniy, tarixiy va arxeologik merosini saqlashda muhim rol o'ynaydi. Winchester (Buyuk Britaniya) va Termiz (O'zbekiston) shaharlari o'zlarining tarixiy, madaniy va arxeologik merosi bilan ajralib turadi. Winchesterning turli muzeylari va Termizning tarixiy yodgorliklari, shaharlarda yashagan xalqlar, ularning madaniyati va tarixini aks ettiradi. Ushbu maqolada, Winchester shahridagi turli muzeylar va Termiz shahridagi tarixiy yodgorliklar haqida so'z yuritiladi.

Metod va metodologiya

Maqolada Termiz va Winchester shaharlari toponimlarining lingvistik tahlili asosida metodologiya tanlangan. Tahlil jarayonida toponimlarning tarixiy, madaniy, etimologik va semantik xususiyatlari o'rganildi. Tahlil metodologiyasi quyidagi bosqichlarga bo'lingan: 1) To'plangan ma'lumotlarning tarixiy kontekstda o'rganilishi; 2) Toponimlarning etimologik tahlili; 3) Madaniy va ijtimoiy xususiyatlarga bog'liq ravishda ularning semantik tahlili.

Natijalar

Termiz shahri toponimlari o'zining qadimiy turkiy ildizlariga ega bo'lib, tarixiy voqealar va madaniy aloqalar bilan bog'liq. Winchester esa o'zining anglosakson ildizlari, Norman istilosi va boshqa tarixiy bosqinchiliklar natijasida shakllangan toponimlarga ega. Winchester toponimlari ingliz tilining rivojlanishi va madaniy merosi bilan chambarchas bog'liq. Har ikki shaharning toponimlari o'zining geosemantik xususiyatlari bilan madaniy merosning bir qismini tashkil etadi.

Winchester Shahri Muzeylari

Winchester shahri Buyuk Britaniyaning tarixiy markazlaridan biri bo'lib, ko'plab muzeylar va tarixiy yodgorliklarni o'z ichiga oladi. Quyida, Winchester shahridagi muhim muzeylar haqida qisqacha ma'lumot beriladi:

Bishop's Waltham Museum

Ushbu muzeyda Winchesterning tarixiy tumanlaridan biri bo'lmish Bishop's Waltham hududining tarixi va madaniyati haqida ma'lumotlar mavjud. Muzeyda qadimiy davrlar, xususan, Rim va O'rta asrlar davriga oid arxeologik topilmalar, eski buyumlar va boshqa tarixiy materiallar ko'rsatilgan.

City Mill

Winchesterning eng qadimiy suvli tegirmonlaridan biri bo'lmish City Mill tarixiy yodgorlik sifatida muzeyga aylantirilgan. Bu yerda shahar tarixining rivojlanishiga ta'sir etgan sanoat inshootlari va ularning o'ziga xos xususiyatlari yoritilgan.

Fort Nelson

Fort Nelson muzeyi Buyuk Britaniyaning mudofaa tarixi haqida qimmatli ma'lumotlarni taqdim etadi. Bu fort yodgorligi 19-asrda qurilgan bo'lib, muzeyda o'sha davrdagi harbiy texnika, qurollar va mudofaa usullari haqidagi ko'rgazmalar mavjud.

Gurkha Museum

Gurkha muzeyi Britaniya armiyasining qadimiy Gurkha askarlari haqida ma'lumot beradi. Muzeyda Gurkhalarning jangovar faoliyati, ularning shon-shuhrati va Britaniyaning mustamlakachilik tarixidagi o'rni haqida keng qamrovli ma'lumotlar to'plangan.

King's Royal Hussars Museum

Ushbu muzeyda Britaniya qirolik armiyasining eski hussar otliqlarining tarixi, jangovar xizmatlari va urushlardagi o'rni haqida ma'lumotlar taqdim etilgan. Muzeyda eski armiyadagi otliq askarlarning kiyimlari, qurollari va boshqa eksponatlar mavjud.

Museum of the Adjutant General's Corps

Adjutant General Corps muzeyi Buyuk Britaniya armiyasining yordamchi general shtabining tarixi va faoliyati haqida ma'lumotlar beradi. Muzeyda armiyaning boshqaruv tuzilmasi va bu tuzilmadagi yirik o'zgarishlar ta'riflanadi.

Royal Green Jackets Museum

Ushbu muzey Britaniya qirolik armiyasining Royal Green Jackets polkiga bag'ishlangan bo'lib, uning jangovar tarixini va o'ziga xos xususiyatlarini

yoritadi. Muzeyda shuningdek, askarlar va harbiy qadriyatlar haqida eksponatlar mavjud.

Termiz Shahri Tarixiy Yodgorliklari

Termiz shahri O'zbekistonning janubiy qismida joylashgan bo'lib, uning tarixiy yodgorliklari nafaqat O'zbekiston, balki butun Markaziy Osiyo tarixiga oid muhim ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Termizdagi tarixiy yodgorliklar orasida qadimiy arxeologik joylar va tarixiy obidalar mavjud. Quyida, Termiz shahridagi ba'zi muhim tarixiy yodgorliklar haqida aytib o'tamiz:

Termiz Arxeologiya Muzeyi

Termiz shahrining arxeologiya muzeyi shaharning o'ziga xos arxeologik boyliklarini ko'rsatadi. Muzeida qadimiy davrlar, xususan, yunon-rim davri, sobiq Buxoro amirligi va boshqa tarixiy davrlarni aks ettiruvchi eksponatlar mavjud. Arxeologik qazilmalar, metall buyumlar, keramika va boshqa san'at asarlari muzeyning asosiy eksponatlari hisoblanadi.

Xorazmshohlar Davlati Yodgorliklari

Termiz shahri Xorazmshohlar davlatining qadimiy markazi bo'lgan. Bu hududda Xorazmshohlar davriga oid yodgorliklar, masjidlar va madrasalar mavjud. Shuningdek, shaharda o'sha davrning arxitektura yodgorliklari va mozaikalarini o'z ichiga olgan tarixiy obidalar mavjud.

Sulton Sa'diddin Mausoleyi

Termizdagi Sulton Sa'diddin maqbarasi o'zining arxitekturaviy jihatdan noyob yodgorliklaridan biri hisoblanadi. Bu obida, nafaqat Termiz, balki butun O'zbekiston madaniy merosining ajralmas qismi hisoblanadi.

Xulosalar

Toponimlar nafaqat joy nomlari bo'lib, balki ular o'z ichiga yurtning tarixiy, madaniy va ijtimoiy merosini jamlaydi. Termiz va Winchester shaharlari toponimlari bu holatning yorqin misolidir. Ularning o'rganilishi, shuningdek, tillararo aloqalar va madaniy o'zaro ta'sirni ko'rsatadi. O'zbekiston va Buyuk Britaniya madaniyatlarini solishtirish orqali, toponimlar ularning tarixiy va madaniy o'ziga xosliklarini ochib beradi. Winchester va Termiz shaharlari tarixiy yodgorliklar va muzeylar jihatidan o'ziga xos ahamiyatga ega. Winchester shahridagi muzeylar Buyuk Britaniya tarixining turli jihatlarini aks ettiruvchi muhim joylardir, ular nafaqat harbiy tarix, balki madaniyat va san'at tarixiga ham oid ko'plab eksponatlar bilan boyitilgan. Termiz shahri esa O'zbekistonning janubida joylashgan, aholisi qadimdan ko'plab tarixiy va madaniy obidalarni saqlab kelgan. Shahar muzeylari va tarixiy yodgorliklar, nafaqat o'z xalqining tarixini, balki butun Markaziy Osiyo madaniyatini o'rganishga imkon beradi. Shunday qilib, har ikki shahar o'zining madaniy va tarixiy boyliklari bilan insoniyatning madaniy merosiga katta hissa qo'shmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.G.F. Dmitrieva, Muzeylar va tarixiy yodgorliklar, Moskva, 2012.
- 2.A. Bahramov. Termiz va uning arxitekturasi. Termiz, 2015.
- 3.W. Smith,. Muzeylar va arxeologik yodgorliklar. London, 2018.
- 4.T. Khan, Winchester tarixiy obidalari, London, 2019.
5. O. Mirzaev. O'zbekiston madaniy merosi. Toshkent, 2020.

